

Egy esztendeje hunyt el Baka István

Nekünk egy év, neki már csak az örökkévalóság. Hosszú és konok telünk volt az idén, aligzöld, semmi tavaszunk, érthetetlenül bolond nyarunk, és most, amikor e kedvenincs néhány sort fogalmazom, novemberi hideg hepciáskodik a szeptemberi gyümölcsös tában. Nincs kedvem ehhez az tráshoz. Legszívesebben hozzá se kezdtem volna, mert féltem a tolakodásra máris kész közhelyektől, féltem az önisméltéstől és a sekélyességtől, féltem a gyász mantrájától. Ennek az egy évnek nem akadt napja, hogy ne gondoltam volna rá, így hát személyes gyászomból kell most közügyet, publikusságra is hajlamos napi cikket fabrikálnom. Fényképe ott az asztalomon azóta is, karácsonyi giccsangyalka hegedül neki. Bocsáttassék meg ez a kéréten személyesség, közel áll hozzám. Nincs kedvem ehhez az tráshoz, mert félek, hogy ő is „csak” téma lesz végül, kötelező penzum, megoldandó feladat. Az élet pedig megoldhatatlan, mert pontatlan, a halálról meg nem tudunk semmit.

Azért ez elmúlt egy év alatt Baka csinált egy újabb irodalomtörténeti bravúrt is. Gyors egymás utánban három folyóirat is elbűcszította, három irodalmi periodika szentelt neki külön számot. Megannyi tanulmányt és memoárt, verselemzést és tárcát, kritikát és naplójegyzetet, interjút és monográfíarészletet közöltek róla és neki, hozzá és vele kapcsolatban. Más lapok kritikáiról és tanulmányairól most nem is szólva. Ezt a zavarbaejtően bőséges és műfajilag is gazdag anyagot aligha „kapná” meg irodalmár kortársunk, ha - Isten ne adj - váratlanul elhalálozna. Cinikus kijelentés, de talán igaz. A kecskeméti Forrás szerető személyességével, a szegedi Tiszatáj gondosságával és alaposágával, a szekszárdi Dunatáj jóindulatú dilettantizmusával idézte meg és emlékezett rá. Olykor persze ugyanazon szerzőket közölve, hanem azért a névsorolásból az is kitészik, hogy Bakát ezekben a megemlékező folyóiratokban olyan írók és íródmárok tették figyelmük és szeretetük tárgyává, akik - szelíden fogalmazva - különböző szekértáborokhoz tartoznak, más és más tlezt akceptálnak, egymásról jó véleménnyel aligha vannak, ám ez az alkalom mégis könnyedén és magától értetődően terelte őket ugyanazon lapokra és oldalakra. Miért e jótékony kiengyélítő erő? Miért e műfaji bőség? Honnan a komor kedv, Pistánkoz, aki..., hogy is mondjam csak..., igazából soha sem tartozott semelyik kondérhoz, táborúthoz, mert talán csak magához tartozott, gyerekes zsörtölődéseivel és slendriánságához, a hanglemezjátszóához, naivitásával párosuló éleslátásához, szabadságvágyához, idealizmusához és depresszióra hajlamos lelkéhez? A lehető legegyszerűbben mondom. Nagyon lehetett szeretni.

Másfelől viszont az ő szeretete fölöttébb kétséges dolog volt, amivel nem azt akarnám nyöszörögni, hogy képtelen lett volna a szeretetet viszonzni, hogy az érzelmeit ne tudta volna kimutatni és átadni, hanem inkább azt, hogy nála, vele és általa valamilyen az első oldal lett a fontos. Legtöbb ismerősének elég volt az, hogy szerethette. Vannak az életben nagy, kizárólagos adományok. Baka két ilyen adománnyal bír. Nagy költő volt és meg tudta szeretetni magát. És ezen most már az idő sem változhat.

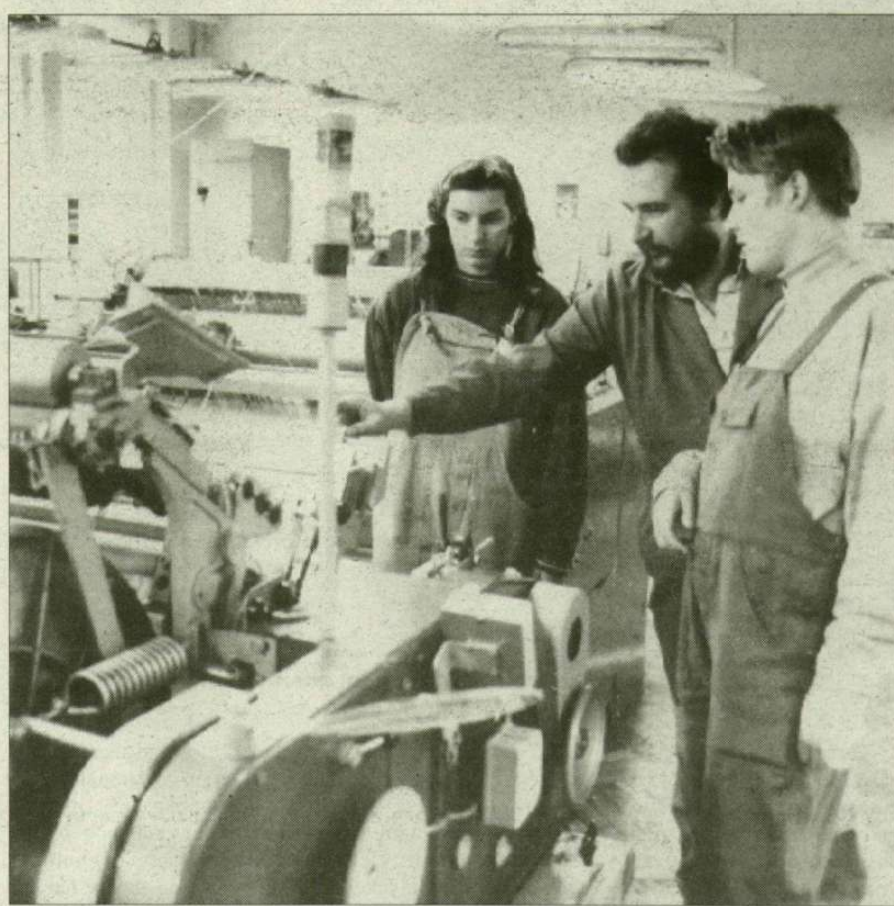
Darvasi László

• Mikor adjuk bérbe az iskolát?

Szektáknak és csodadoktoroknak zárva!

Illatszert, háztartási tisztítóanyagok, ruházat, gyógypaplan: mindezekkel a termékekkel időről időre a szegedi iskolák tantermeiben is találkozni lehet. De a termékbemutatókon kívül tanulhatunk autövetést és járhatunk testőrtanfolyamra is, hogy csak néhány példát említsünk. Az oktatási intézmények igyekeznek minden lehetőséget kihasználni, hogy bevételhez jussanak.

A tantermek és a tornatermek kiadásával, esetleg önálló gazdálkodással az oktatási intézmények évről évre megpróbálnak némi plusz bevételhez jutni. Előnyben az van, akinek jó nagy a tornaterme, az épületének kiválóak az adottságai, és természetesen előnyben vannak azok a szakközépiskolák, ahol a termelésből is bevételhez lehet jutni. A Dedák gimnázium az az iskola, amelyik a városban valószínűleg legtöbbet keres a teremkiadásból: csak a tornacsarnok és a színházterem együttesen 2,5 millió forint körül hoz évente. A kisebb (és régebbi építésű) iskolák számára a gimnázium irigylésre méltó helyzetben van, hiszen a legtöbb lakótelepi intézmény a tornaterem mellett csak kisebb tantermeit adhatja ki. Jönnek hát a termékbemutatók, (általában egy-egy hónap kifutással, hogy egyik ne rontsa a másik üzletét), amelyekre 30-40 látogató érkezik, miután a környék postaládáit teledugossák meghívóval. Illatszert, háztartási termék, ruházat, gyógypaplan - sok minden megfordul a szegedi iskolákban, de miután az ügynökök visszatérő ügyfelek, általában nincs rossz tapasztalat velük kapcsolatban. Rendesen fizetnek és semmi olyan zűr nem történik körülöttük, ami miatt meg kellene

A szakközépiskolák a szerencsésebbek közé tartoznak, hiszen nekik termelési bevételeik is vannak (Fotó: Miskolczi Róbert)

gondolni a terem kiadását. A megkérdezett iskolák közül valamennyiben nagyon szigorúnak mutatkoztak viszont abban a tekintetben, hogy kit engednek be az épületbe: szekták, ezoterikus igehirdetők és csodadoktorok számára a szegedi iskolák zárva vannak! Bérbeadásra vállalkozni természetesen csak akkor érdemes, ha az iskola nyer is valamennyit az üzletben. A termékek 500 és 1000 forint körül változnak, és ebből, miután az energiaszámlákat, takarítást, stb. kifizették, fejlesztésre nem sok marad. Ez az összeg beépül az intézmény költségvetésébe, az általános iskolák esetében előbb visszakerül az önkormányzathoz, a középiskolák pedig önálló gazdálkodói

bankszámlával rendelkeznek, ám a pénzüket felhasználását közgyűlési határozat szabályozza. Az iskoláknak mindig az előző évi bevételeik jelentik az idej „tervet”, s a pluszra csak akkor van esélyük, ha ezt „túteljesítik”. Igaz, ekkor a következő év lenne reménytelen, így minden intézmény a saját túlélési stratégiájához folyamodik és vigyáznak rá, hogy az új tanév ne legyen eleve reménytelen. Miután többször hallani egy „központosított városi kincstár” tervéről, a középiskolák attól tartanak, hogy akkor minden eszközvásárlásért előbb a kincstár hivatalnokához kell majd folyamodni, annak kell jóváhagynia, majd jóvá kell hagyatni a kifizetést is. Ugyanezzel a kincstárral

kapcsolatban a szakközépiskolák szerint az a gond, hogy elriasztja a szakképzést támogató cégeket, mivel semmi biztosíték arra, hogy az összeg visszajut az iskolához, s nem tűnik el a kincstár feneketlen gyomrában.

A központi „pedellusos” visszaosztás nem vált ki osztatlan örömet az intézményekben. Az egyik iskolában klasszikus eseként mesélték el azt, amikor az énekkar 100 ezres utazási támogatást nyert egy pályázaton, a nyert összeget leadták az önkormányzathoz, ám onnan azt benzin- és gázolaj-támogatásként utalták ki - egy másik intézménynek, amelyikről tudták, hogy busszal rendelkezik...

Panek József

• Lopott autók vándorútja

Márkában fizették a sofőröket

A „nemzetközi dalárda” három nemzet fiait és lányait tömörítette. A karmester palcája magyarokat, szerbeket és bolgárokat irányított. A dirigens - vélhetően - egy bizonyos Boro nevű szerb férfi lehetett, aki összehangolta a lopott kocsik külföldre juttatásának akcióit, amelyek 17, többnyire huszoneves embert ültettek a vádlottak padjára.

Valóban gyerekjáték egy autót kinyitása kulcs nélkül. Ezt minap tapasztalhattam, amikor bezártam a kulcsot a kocsiba, a szerelő megmutatta, miként lehet egy-két percen belül sérteletlenül kinyitni az ajtót. Innentől fogva ugyancsak egy perc lehet, amíg hasonló trükkkel beindítja a kocsit a szakképzett tolvaj és elegánsan távozik. A lopott járműveken túl is kell adni, ehhez viszont már profi értékesítő rendszer szükséges: hamis okmá-

nyokkal, lefizetett határőrökkel és még sokan másokkal... A szerb D. Banjo és magyar élettársa, Sz. Melinda Budapesten vásárolta fel a nyilvánvalóan nem a Merkur-telep végkiürítéséből származó autót. A lopott járművek kicsempészéséhez H. Tibor - ő az ügy első számú vádlottja -, H. Zsombor és B. Szabolcs toborozta a sofőröket, akik Budapesten megkapták a slusszkulcsot, a hamis forgalmi engedélyt és a pontos címet, ahová vinniük kellett az autót. A kocsikat jobbra Szegeden „pihentették”, szállodák és lakótelepek parkolójában, esetleg garázsban, vagy egy városkönyvéki tanyán. A következő láncszemet a röszkei átkelőn szolgáló határőrök némelyikének beszerzése biztosította. Jobbra ők jelezték, mikor tiszta a levegő, vagyis mikor vihetik a lopott kocsikat. A hamis okmányokat többnyire az autót vezető személy ne-

vére állították ki. Amennyiben menet közben változás történt, akkor a jogos birtoklás igazolására adásvételi, illetve kölcsönszerződést kötöttek, így nem volt akadálya a röszkei átjutásnak. D. Banjo és Sz. Melinda minden alkalommal Röszkéig kísérték az „árut”, amikor az autó már jugoszláv területen volt, akkor fizették ki a sofőröket és a beszerzett határőröket: Ö. Lászlót, Sz. Györgyöt és Sz. Attilát. Az akciókat minden alkalommal éjszaka hajtották végre. A sofőrök 200 és 700 német márka közötti összeget vehettek zsebre kocsiként. A határőrökkel különféle alkut kötöttek. Nyolc autót átsegítették Ö. 8 ezer márkát kaptak. Két kollégái kevesebbet is beérték, mindössze 100 ezer forinttal lettek gazdagabbak, amiért őt autót átengedtek. Az elsőrendű vádlott, H. Tibor Szeged egyik bárjában ismerkedett meg '93 végén a jugoszláv állampolgárságú,

Boro nevű személlyel, aki felcsillantotta előtte, miként lehet könnyű munkával sok pénzt keresni. Még azon az estén egymás kezébe csapták. H-t azonnal bedobták a „mély vízbe”, egy lopott Passatot kellett átvinnie Röszkénél. Simán ment minden, a honoráriumot márkanban kapta meg, 400 DM ütötte a márkát. Ezt követően H. Tibor szervezte be az ismerőseit a csapatba. Az üzlet főleg '94-ben virágzott. Összesen mintegy 50 millió forint értékű járművet csemészett át a banda a határon. A sofőrök mellett az ügy mellékszereplője például olyan személy is, aki megengedte, hogy a tanyáján addig tárolják, pihentesék a lopott járművet, amíg az neki nem vág a kellő pilanlatban a határnak. A „bérleti” díj 5000 forint volt autónként. A 17 vádlottas ügyet a szegedi bíróság tárgyalja hamarosan. V. Fekete Sándor

„Adjon egy fát Szegednek!”

Vasárnap, a takarítás világnapjának alkalmából a Szegedi Környezetgazdálkodási Kht. és lapunk, a Délmagyarország szervezésében környezet- és egészségvédelmi program indul, amelynek célja az, hogy a következő hetekben minél több fát ültessenek el a városban. A fásításhoz szükséges pénzt támogatók segítségével lehetne összegyűjteni. Az akció címe: „Adjon egy fát Szegednek!”

Szeptember 21-én faültetési program kezdődik Szegeden. Szervezői és fő támogatói: a Szegedi Környezetgazdálkodási Közhasznú Társaság, valamint lapunk, a Délmagyarország. Azt szeretnénk, hogy a város lakói szebb, egészségesebb környezetben élhessenek. Ezért arra hívjuk föl a szegedi polgárokat, intézményeket, gazdálkodó szervezeteket, hogy „adjanak egy fát Szegednek”, azaz: pénzükhöz járuljanak hozzá a fásítási program sikeréhez.

Amint az köztudott, Szegeden kiemelkedően magas az asztmás betegek aránya - a gyermekek különösen veszélyeztetettek. Sok múlik a levegő tisztaságán, amelyen fák ültetésével sokat lehetne javítani.

A szegedi önkormányzat fásításra fordított pénze egyre kevesebb. Ezt a feladatot azonban nem csak a torony alatt ülők segítségével lehet megoldani: minden szegedi polgárnak érdeke, hogy környezetünk egészségesebbé váljék.

Talán kevesen tudják, hogy egyetlen fa kiültetése 5-20 ezer forintba kerül (a növény fajtájától függően). A magas ár azonban nem riasztja el az áldozatkész támogatókat: egy iskolázott fát már 5-6 ezer forintért is meg lehet vásárolni.

A környezetgazdálkodási kht. külön számlát nyit az adományok gyűjtésére. A fák a kht. szakemberei ültetik majd el: megfelelő fajfajtát a megfelelő helyre (a jó hely- és fajtaválasztás nagyon fontos, hiszen pl. elektromos vezetékek közelébe csak alacsony lombkoronájú fák szabad ültetni).

A Délmagyarország és a Szegedi Környezetgazdálkodási Kht. a város központjában fából készült táblát állítottak, amelyre rézlapocskák kerülnek: rajtuk a faültetési program támogatóinak nevével, cégjelzésével.

Szegeden most 25-30 ezer utcai sorfa és parkfa hiányzik. Mindannyiunkon múlik, hogy pótoljuk ezt a hiányt. Ny. P.

Forgalomkorlátozás a rakparton

• Munkatársunktól A II. Samsung futófesztivál miatt a tömegközlekedésben a Széchenyi tér-Károlyi utca-Dugonics tér-Aradyi tér-Újvárosi tér-Tisza Lajos körút-Alsó rakpart-Felső rakpart közötti útvonalon szombat délelőtt 11-12 óra között átmeneti forgalomkorlátozás lesz. A rendezők az utazóközönség megértését kérik.

Kiállítás és versmondó verseny

• Munkatársunktól A „Lapozz föl engem és leszek” címmel a tavaly ősszel elhunyt költőnek, Baka Istvánnak állít emléket a szeptember 23-án, hétfőn délután 4 órakor a Fekete-házban (Somogyi u. 13.) megnyíló kiállítás. A kiállítást dr. Füzi László irodalomtörténész, a Forrás szerkesztője ajánlja az érdeklődők figyelmébe.

A Juhász Gyula Művelődési Központ Szimpla Színpada hagyományteremtő szándékkal december 12-14-e között városi Baka István versmondó versenyt rendez 16-26 év közötti fiataloknak. (Hivatásos előadók nem indulhatnak.) Jelenkezni a művelődési központ címén - 6720 Szeged, Vörösmarty u. 5.; telefon: 62/312-248 - lehet október 15-ig. A jelentkezőnek repertoárjába az alább felsorolt öt vers közül hármat kell kiválasztania, és ezek mellé további két szabadon választott Baka István verset. A választható kötelező versek: Hurok (szonett), Farkasok órája, Liszt Ferenc éjszakája a Hal téri házban, Ballada, Miért hallgatsz, tavaszi erdő.

A versmondó verseny díjazása: I. díj: 10 ezer forint, II. díj: 8000 forint, III. díj: 5000 forint.

Primőr Zöldség-gyümölcs Bolt (Tisza Lajos krt. 44.) AJÁNLATA: Sophianae: 110 Ft. étolaj: 172-185 Ft. cukor: 109 Ft. Széles választék, olcsó árak!